

Czas, jaki upłynął od uruchomienia procesów transformacji ustrojowych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej pozwala nam dzisiaj z większym dystansem spojrzeć na wiele problemów i zjawisk społeczno-politycznych ostatniego ćwierćwiecza. Ów dystans uwalnia nas od emocji, umożliwia dokonanie sprawiedliwego bilansu korzyści i strat oraz sformułowanie ocen dotyczących tego, co się udało, a co wciąż stanowi wyzwanie. Te pytania o przeszłość mają swoją wagę, jednakże odpowiedzialność – także badaczy życia społecznego i politycznego – wymaga stawiania kolejnych: o przyszłość. O przyszłość społeczeństwa i jego politycznej organizacji – demokratycznego państwa. Stąd też warto uczynić głównym przedmiotem zainteresowania problematykę ciągłości i zmiany, w której trudno nie dostrzec sprawczej roli młodego pokolenia.

Warto zauważyć, że współcześnie do głosu w sferze publicznej w coraz większym stopniu zaczyna dochodzić nowe pokolenie. Pokolenie ludzi młodych, wychowanych i socjalizowanych w warunkach, znacząco odmiennych od tych, w których żyło pokolenie ich rodziców. To ludzie dorastający, wychowujący się i kształtujący swą polityczną kulturę i kapitał społeczny w wolnej, demokratycznej i integrującej się Europie w coraz większym stopniu pozbawionej granic, w zglobalizowanym świecie rozprzestrzeniających się nowoczesnych technologii organizujących ich życie. Świat, w którym żyją nie jest także wolny od problemów i zagrożeń: dla bezpieczeństwa fizycznego (wojna, terroryzm) czy finansowego (kryzys gospodarczy, bezrobocie). To oni stanowią zarówno przedmiot, jak i podmiot społecznej zmiany, mają potencjał bycia katalizatorem przemian, szczególnie w zakresie kultury politycznej oraz kapitału społecznego. Pytanie, które wciąż pozostaje otwarte: jak ten potencjał zostanie wykorzystany?

W ramach projektu zaplanowano wielotorowe badania (ilościowe i jakościowe), których celem będzie diagnoza społeczno-politycznych postaw i opinii dominujących wśród młodzieży (studenckiej) w Polsce i na Ukrainie. Istotnym aspektem tej idei jest jej porównawczy charakter. Autorzy planują bowiem opisać i wyjaśnić zarówno podobieństwa, jak i – przede wszystkim – różnice w zakresie badanej problematyki: poczucia i sposobu rozumienia patriotyzmu przez młodych Polaków i Ukraińców; ich stosunku do instytucji państwa (szacunku, legitymizacji władzy, przestrzegania prawa itp.), oraz rozumienia i stosunku do demokracji. Badania będą prowadzone wśród studentów na kilkunastu wytypowanych uczelniach wyższych w Polsce i na Ukrainie. Szczególny wątek badań będzie poświęcony identyfikacji postaw i poglądów specyficznych, skrajnych. W tym celu zaplanowano badania jakościowe wśród uczestników Marszu Niepodległości (Polska) oraz Euromajdanu (Ukraina).